

Brüsszel, 2014.1.22.
COM(2014) 15 final

**A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A
TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A
RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK**

Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra

{SWD(2014) 15 final}
{SWD(2014) 16 final}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK, AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

Éghajlat- és energiapolitikai keret a 2020–2030-as időszakra

1. BEVEZETÉS

Az első uniós éghajlat-változási és energiaügyi csomag 2008-as elfogadása óta nagy előrelépés történt ezeken a területeken. Az EU jelenleg jó úton halad afelé, hogy elérje 2020-ra kitűzött céljait az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése és a megújuló energia vonatkozásában, továbbá lényeges fejlődés ment végbe az energiahasználat intenzitása terén a hatékonyabb épületeknek, termékeknek, gyártási folyamatoknak és gépjárműveknek köszönhetően. Ezen eredmények jelentőségét az a tény is erősíti, hogy közben 1990 óta az európai gazdaság megközelítőleg 45 %-os növekedést ért el. Az úgynevezett 20/20/20-as, az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére, a megújulóenergia-források hányadának növelésére és az energiafogyasztás csökkentésére vonatkozó célok kulcsszerepet játszottak a folyamat elősegítésében, valamint abban, hogy a számos környezetvédelmi iparágban sikerült több mint 4,2 millió munkahelyet megőrizni¹ és folyamatos növekedést elérni a válság idején is.

1. kitekintés: A jelenlegi éghajlat-változási és energiapolitikai keret főbb eredményei

Az Unió 2020-ra a következő három célt tűzte ki maga elé: az üvegházhatású gázok kibocsátásának 20 %-os csökkentése, a megújuló energiák arányának 20 %-os növelése és az energiahatékonyság 20 %-kal való javítása. A jelenleg érvényben lévő éghajlat-változási és energiaügyi politikák komoly eredményeket hoztak a 20/20/20-as célok tekintetében:

- Az üvegházhatású gázok kibocsátása 2012-ben 18 %-kal volt kevesebb az 1990-es szintnél, 2020-ra pedig 24 %-os, 2030-ra 32 %-os javulás várható az 1990-es értékekhez képest a jelenlegi szakpolitikák alapján.
- A végső energiafelhasználáshoz viszonyítva a megújuló energiák aránya 13 %-ra nőtt 2012-ben, és 2020-ra ez az arány várhatóan 21 %-ra, 2030-ra pedig 24 %-ra fog emelkedni.
- 2012 végén a világ megújuló energiáit (a vízenergia kivételével) 44 %-ban az EU aknázza ki.
- Az uniós gazdaság energiaintenzitása 24 %-kal csökkent 1995 és 2011 között, miközben az ipar növekedése 30 %-ot ért el.
- Az uniós gazdaság szén-dioxid-intenzitása 2010-ben 28 %-kal volt alacsonyabb az 1995-ös szintnél.

Eközben sok más is történt 2008 óta. A legszembetűnőbb változás a gazdasági és pénzügyi válság kirobbanása volt, amely komoly hatást gyakorolt a tagállamok beruházási kapacitására. A fosszilis tüzelőanyagok ára továbbra is magas, ami negatívan érinti az Unió kereskedelmi egyensúlyát és az energiaárakat. 2012-ben az EU több mint 400 milliárd euró értékben importált olajat és földgázt, ami körülbelül az uniós GDP 3,1 %-ának felel meg. A globális

¹ A Eurostat adatai a zöld termékek és szolgáltatások ágazatáról.

energiaigényt tekintve jelentős elmozdulás történt a feltörekvő országok, elsősorban Kína és India irányába. A háztartások és az ipari felhasználók szempontjából ugyanakkor egyre aggasztóbb az energiaárak emelkedése, valamint az EU és kereskedelmi partnerei, különösen az USA között kialakult árkülönbség. Noha a belső energiapiac is fejlődésen ment keresztül, új tényezők jelentek meg, amelyek a széttagozottság kockázatát hordozzák magukban. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer (ETS) nem ösztönzi eléggé az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba való beruházást, ami végeredményben növeli annak az esélyét, hogy olyan új nemzeti szakpolitikák alakulnak ki, amelyek az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer céljaival ellentétben egyenlőtlen feltételeket teremtenek. Míg a megújuló energiákkal kapcsolatos technológiák beértek, és ma a hozzájuk fűződő költségek már lényegesen alacsonyabbak, most a megújuló energiaforrások gyors fejlődése jelent új kihívást az energiarendszer számára. Számos energiafelhasználó termék hatékonyabb lett, így a fogyasztók energiát és pénzt is meg tudnak takarítani.

Mindemellett további igazolást nyert az emberiségnek az éghajlatváltozás előidézésében játszott szerepe, és egyértelművé vált, hogy jelentősen és folyamatosan csökkenteni kell az üvegházhatásúgáz-kibocsátást annak érdekében, hogy korlátozni lehessen a Föld éghajlatváltozásának mértékét².

Itt az ideje tehát foglalkozni ezekkel a fejleményekkel és összeállítani a 2030-ig tartó időszak szakpolitikai keretét. Az érdekelteknek a zöld könyvre adott válaszai³ alapján továbbra is egy olyan, alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság irányába kell haladni, amely egyben a versenyképes és megfizethető energiaárakat is biztosítja fogyasztóknak, elősegíti a növekedést és a munkahelyteremtést, fokozza az energiaellátás biztonságát, valamint csökkenti az Unió egészének importfüggőségét. Annak érdekében, hogy a 2050-re szóló menetrendben⁴ meghatározott, költséghatékony iránnyal összhangban tovább csökkentsük az üvegházhatásúgáz-kibocsátásunkat, és mindezt időben, a nemzetközi éghajlat-változási egyezmény hamarosan megkezdődő tárgyalásaira megvalósítsuk, ambiciózus vállalásokat kell tennünk. A lehető leghamarabb stabil szabályozási alapot kell biztosítanunk az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákba beruházni kívánó érdekeltek számára annak érdekében, hogy fellendítsük a kutatást, a fejlesztést és az innovációt, valamint elősegítsük az új technológiákra alapuló tömegtermelést és az ellátási láncok iparosítását. Mindezt oly módon kell megvalósítani, amely tekintettel van a jelenlegi gazdasági és politikai adottságokra, és felhasználja a jelenlegi politikai keret révén szerzett tapasztalatokat.

Tekintettel a fent bemutatott háttérre, a 2030-ra szóló politikai keretnek a 20/20/20-as célok teljes körű megvalósításán és a következőkön kell alapulnia:

- Ambiciózus kötelezettségvállalás az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére, összhangban a 2050-re szóló ütemtervvel. E kötelezettségvállalás teljesítése során költséghatékony megközelítést kell alkalmazni, amely megfelel a megfizethetőség, a versenyképesség, az ellátásbiztonság és a fenntarthatóság követelményeinek, és amely figyelembe veszi a jelenlegi gazdasági és politikai körülményeket is.

² Climate Change 2013: The Physical Science Basis (Éghajlatváltozás 2013: Természettudományos alapok); az Éghajlat-változási Kormányközi Testület I. munkacsoportja; döntéshozói összefoglaló, 2013. október.

³ COM(2013) 169: Zöld könyv az éghajlat- és energiapolitika 2030-ra szóló keretéről.

⁴ COM(2011) 885: Energia-ütemterv 2050; COM(2011) 112: Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású, versenyképes gazdaság 2050-ig történő megvalósításának ütemterve.

- Az európai politikai keret egyszerűsítése, valamint a célok és az eszközök kiegészítő jellegének és összhangjának javítása.
- Ezen uniós kereten belül rugalmasság biztosítása a tagállamoknak, hogy az adott körülményeknek megfelelően maguk határozhassák az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra való áttérés mikéntjét, az előnyben részesített energiaszerkezetet és az energiabiztonsággal kapcsolatos szükségleteiket – ez a rugalmasság lehetővé teszi a költségek minimalizálását.
- A tagállamok közötti regionális együttműködés megerősítése annak érdekében, hogy könnyebben és költséghatékonyabban teljesíthessék a közös energetikai és éghajlati célkitűzéseket, valamint a piaci integráció folytatása és a piaci torzulások megakadályozása.
- A megújuló energiák lendületes fejlődésének kiaknázása egy költséghatékonyabb megközelítést alkalmazó szakpolitikával, amely megerősíti a kérdés európai dimenzióját, valamint a belső energiapiac további integrációjára és a verseny torzítatlanságára koncentrál.
- Az energiaárakat meghatározó tényezők egyértelmű meghatározása annak érdekében, hogy a szakpolitikát tényekre és adatokra lehessen építeni, figyelembe véve, hogy mely tényezőkre tudunk hatással lenni, illetve hogy a szakpolitikai beavatkozás uniós vagy nemzeti szinten hatékonyabb-e. Annak biztosítása, hogy a gazdasági versenyképesség és a fogyasztók számára megfizethető energiaárak központi szerepet töltsenek be a keret célkitűzéseinek és a végrehajtás eszközeinek meghatározása során.
- Az energiabiztonság javítása, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és versenyképes energiarendszer biztosítása a következő eszközök révén: közös fellépés, a piacok integrációja, az import diverzifikálása, a saját energiaforrások fenntartható fejlesztése, beruházás a szükséges infrastruktúra kiépítésébe célzó beruházásokkal, a végfelhasználói energiatakarékosság ösztönzése, valamint a kutatás és az innováció támogatása.
- A beruházói biztonság javítása a szakpolitikai keret 2020 utáni változásaira vonatkozó egyértelmű tájékoztatás révén, valamint annak biztosítása által, hogy a jelenlegi célkitűzések és eszközök nem fognak jelentősen módosulni eddig az időpontig.
- Az erőfeszítések igazságos, oly módon való megosztása a tagállamok között, amely figyelembe veszi az adott tagállam körülményeit és lehetőségeit.

Ez a közlemény felvázolja az EU jövőbeli energiaügyi és éghajlat-változási politikáinak keretét, valamint elindítja azt a folyamatot, melynek eredménye a tervek szerint az ezen politikák továbbfejlesztéséről szóló megállapodás lesz.

2. A KERET FŐBB ELEMEI

A Bizottság zöld könyve felmérte az érdekelt felek véleményét a 2030-ra kitűzött éghajlat-változási és energiapolitikai célkitűzések kiterjedésével és szerkezetével kapcsolatban. A válaszadók nagy többsége egyetértett azzal, hogy kívánatos lenne új célkitűzést megfogalmazni az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentése terén, a célkitűzés mértékével

kapcsolatban azonban eltértek a vélemények⁵. Nem volt egységes álláspont abban a kérdésben sem, hogy a 2030-as célok irányába tett előrelépés érdekében szükség van-e új célkitűzésekre a megújuló energiák és az energiahatékonyság terén.

Az e közleménnyel együtt kiadott hatásvizsgálatban szereplő elemzés több, az üvegházhatású gázok csökkentésére vonatkozó célértéket is megvizsgált (35 %, 40 %, illetve 45 %). Az elemzés megerősítette a 2050-ig szóló energiaügyi ütemtervben⁶ szereplő következtéseket, miszerint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés költsége nem különbözik jelentős mértékben az áttérés nélkül is felmerülő költségektől, amelyek az előregedő energiarendszer szükséges megújításából, a fosszilis tüzelőanyagok árának emelkedéséből, valamint a jelenlegi éghajlat-változási és energiapolitika fenntartásából adódnak. Mindazonáltal a költségek a várakozások szerint a 2030-ig tartó időszakban körülbelül a GDP 14 %-ára fognak emelkedni, szemben a 2010-es, 12,8 %-os aránnyal. Jelentős változás lesz azonban a kiadások terén, hogy a tüzelőanyagok helyett az innovatív, magas hozzáadott értékkel rendelkező berendezések kapnak hangsúlyt, amelyek ösztönzik az innovatív termékekbe és szolgáltatásokba való beruházásokat, elősegítik a munkahelyteremtést és a növekedést, valamint javítják az Unió kereskedelmi mérlegét. Ezen lehetőségek kiaknázásában – mint azt a Bizottságnak az ipari reneszánszsal kapcsolatban kiadott közleménye⁷ is kifejtette – a kedvező körülményeket biztosító gazdasági keret és a célzott iparpolitika fogja segíteni az ipari és gazdasági szereplőket.

A jelenlegi, 2020-ig szóló kerettel kapcsolatos tapasztalatok azt mutatják, hogy bár az európai és nemzeti célértékek komoly intézkedésekre sarkallták a tagállamokat és növekedéshez vezettek a feltörekvő iparágakban, a piac integrációját, a költséghatékonyságot és a torzítatlan versenyt mégsem tudták biztosítani. A hatásvizsgálat rámutatott, hogy az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság kialakításának legalacsonyabb költséggel járó eszköze az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó fő célkitűzés meghatározása, amely önmagában is ösztönzi a megújuló energiák arányának növelését és az energiamegtakarítást az Unióban.

A bizonyítékok és a jelenlegi politikákkal kapcsolatos tapasztalatok alapján a Bizottság új csökkentési célt javasol: az üvegházhatású gázok kibocsátásának 40 %-kal az 1990-es szint alá való csökkentését, amely az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben részt vevő és az azon kívüli ágazatok⁸ között oszlana meg, és az EU 2030-ig szóló energia- és éghajlat-változási politikájának központi eleme lenne. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli célérték a tagállamok között kerülne felosztásra (lásd alább). Ezt a célértéket a megújuló energiákra vonatkozó kiemelt cél egészítené ki uniós szinten, melynek értéke legalább 27 % lenne és amelynek keretén belül a tagállamon rugalmasan határozhatnák meg nemzeti célkitűzéseiket. Azt, hogy hogyan lehet a leoptimalisabb energiamegtakarítást elérni 2030-ra, a 2014 folyamán megjelenő energiahatékonysági irányelv fogja részletesen elemezni.

A tagállamok számára biztosított nagyobb rugalmassághoz erős európai irányítási keretrendszer fog társulni, így a megújuló energiával és az energiamegtakarítással kapcsolatos uniós célokat az üvegházhatású gázokra vonatkozó nemzeti és európai célértékekkel, valamint az európai energiapolitika tágabb értelemben vett alapelveivel összhangban lehet megvalósítani, melyek többek között a belső energiapiac működtetésére és további

⁵ http://ec.europa.eu/energy/consultations/20130702_green_paper_2030_en.htm

⁶ COM(2011) 885

⁷ COM(2014) 14

⁸ Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó ágazatok 11 000 helyhez kötött, az energiatermelésben és a gyártásban érintett létesítményt foglalnak magukban, amelyek jelentős energiafelhasználóknak számítanak.

integrációjára, valamint egy versenyképes, biztonságos és fenntartható energiarendszer kialakítására épülnek.

2.1. Az üvegházhatású gázok kibocsátására vonatkozó célkitűzés

A Bizottság 2030-ra az üvegházhatású gázok unióbeli kibocsátása tekintetében az 1990-es szint 40 %-ának megfelelő csökkentési cél meghatározását javasolja. Fontos megjegyezni, hogy azok a tagállamok által végrehajtott és tervezett politikák, illetve intézkedések, amelyek az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó jelenlegi kötelezettségeikhez kapcsolódnak, 2020-ig továbbra is érvényben maradnak. Amennyiben teljes mértékben végrehajtják ezeket az intézkedéseket, és azok működése is eredményes lesz, akkor az 1990-es szinthez képest 32 %-os csökkenés érhető el a kibocsátásokban. Ez továbbra is folyamatos erőfeszítéseket igényel, ugyanakkor azt is igazolja, hogy a 2030-ra javasolt cél megvalósítható. Azonban fontos szerepet fog játszani a folyamatos értékelés, ez fogja biztosítani a nemzetközi körülmények megfelelő figyelembevételét, valamint azt, hogy az Unió továbbra is a lehető legalacsonyabb költségekkel járó megoldást válassza az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság megvalósítása érdekében.

Az uniós szintű célnak az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben részt vevő ágazatokban és a tagállamok által közösen, a kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatokban elért eredményekből kell felépülnie. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerbe tartozó ágazatoknak az üvegházhatású gázok 43 %-kal való csökkentését kellene elérniük 2030-ra, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli szektoroknak pedig 30 %-kal kell visszafogniuk a kibocsátásokat – mindkét százalékos értékét a 2005-ös szinthez kell viszonyítani. Annak érdekében, hogy az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer hatálya alá tartozó szektorokban elérhető legyen a szükséges kibocsátáscsökkentés, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerben a legnagyobb megengedett kibocsátásokra vonatkozó plafon éves szorzóját a jelenlegi 1,74 %-ról 2,2 %-ra kell növelni 2020 után.

Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatok közös erőfeszítéseit szintén megfelelő módon és időben kell megosztani az egyes tagállamok között. Jelenleg a hozzárendelés a relatív gazdagság alapján történik, az egy főre jutó GDP-érték felhasználásával, melynek következtében a komoly eltéréseket mutatkoznak: 20 %-os csökkentési és 20 %-os növelési kötelezettség is előfordul a kibocsátások terén. A Bizottság hatásvizsgálatát alátámasztó elemzés költséghatékony módot kínál a tagállamokra eső kötelezettségek megosztása tekintetében. Az elemzés azt is megerősíti, hogy a költségek és a beruházások viszonylag magasabbak lennének az alacsonyabb jövedelmű tagállamokban, az Unió egészét figyelembe véve viszont a lehető legalacsonyabb költségekkel lehetne számolni. A fenti megállapítás ezen tagállamok nagyobb szén-dioxid-intenzitására, alacsonyabb energiahatékonyságára és kisebb beruházási kapacitására mutat rá. Az elemzés például azt is kimutatta, hogy azokban az országokban, ahol az egy főre jutó GDP kevesebb, mint az uniós átlag 90 %-a, a becslések szerint a 2021–2030 közötti időszakban az átlagos uniós emelkedésnél évi 3 milliárd euróval többet kellene költeniük beruházásokra.

A Bizottság ezért úgy ítéli meg, hogy a 2030-ra szóló keret végrehajtása során minden tagállam üvegházhatásúgáz-kibocsátására vonatkozó csökkentési célértékénél továbbra is figyelembe kell venni ezen elosztási tényezőket, valamint biztosítani kell a belső piaci integritást például az energiahatékonyság és az energiafelhasználó termékek vonatkozásában. Tekintettel a jövőbeli beruházások fontosságára, a finanszírozás javítását elősegítő megoldásokra szintén szükség lesz (lásd alább).

A nemzetközi tárgyalások előtt a Bizottság nem látja indokoltnak egy magasabb, „feltételes célérték” meghatározását. Ha a tárgyalások ambiciózusabb célkitűzést tennének szükségessé

az Unió számára, ezt a további erőfeszítést a nemzetközi hitelekhez való hozzáférés engedélyezésével lehetne kiegyenlíteni.

2.2. A megújuló energiával kapcsolatos uniós célkitűzés

A megújuló energiáknak továbbra is kulcsszerepet kell kapniuk a fokozottabban versenyképes, biztonságos és fenntartható energiarendszerre való áttérésben. A megújuló energia arányának jelentős növelése nélkül ugyanis nem lehet megvalósítani az áttérést. Amennyiben a megújuló energiát az EU-n belül állítják elő, csökkentheti az energiahordozók uniós kereskedelmi mérlegének hiányát, valamint az ellátási zavaroknak és a fosszilis tüzelőanyagok ingadozó árainak való kitettséget is. A megújuló energiák emellett növekedésösztönző hatással lehetnek az innovatív technológiák terén, munkahelyeket teremthetnek a feltörekvő ágazatokban, és csökkenthetik a levegő szennyezettségét is.

A megújuló energia gyors elterjedése miatt már nehézségekkel is számolni kell, elsősorban a villamosenergia-rendszer miatt, amelynek alkalmazkodnia kell a változó és egyre inkább decentralizált termeléshez (a nap- és szélenergia esetében). Ezen túlmenően a legtöbb megújuló energia fejlesztése az EU-ban a nemzeti támogatási rendszereknek köszönhető, amelyek egyrészt képesek a nemzeti és regionális sajátosságok kezelésére, másrészt viszont akadályozhatják a piaci integrációt és csökkenthetik a költséghatékonyságot. A megújuló energia gyors elterjedése emellett a többi, az EU energiarendszerében továbbra is alapvető szerepet betöltő energiaforrás versenyképességére is hatással van, továbbá gyengíti a termelési kapacitásba való beruházást ösztönző intézkedéseket, amelyek szükségesek lennének a fokozottabban versenyképes, biztonságos és fenntartható energiarendszerre való áttéréshez (pl. tartalékként a megújuló energia ingadozása miatt).

A jövőben a megújuló energiaforrások előnyeit oly módon kell kiaknázni, amely a lehető leginkább tekintettel van a piac szempontjaira. Az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer működése és a megújuló energiáknak az üvegházhatású gázok csökkentéséhez való hozzájárulás szorosan kapcsolódnak egymáshoz és kiegészítik egymást. Az üvegházhatású gázok csökkentésére vonatkozó 40 %-os célérték már önmagában is ösztönző erőt jelent ahhoz, hogy a megújuló energia arányát legalább 27 %-ra növeljék az EU-ban. A Bizottság ezért azt javasolja, hogy ez legyen az uniós célérték a megújuló energiáknak az EU-n belüli energiafelhasználáshoz viszonyított arányára vonatkozóan. Ez a célérték nem az egyes tagállamokra, hanem az EU-ra lenne kötelező, és a maguk a tagállamok által meghatározott, egyértelmű kötelezettségvállalások tennék lehetővé az elérését. A kötelezettségvállalásokat a közös uniós szintű cél elérésének kell vezérelnie, és a tagállamok 2020-ig teljesítendő, jelenlegi célértékeivel összhangban kell megtenni őket. A 2030-ra szóló új kötelezettségvállalásokat a 3. pontban ismertetett irányítási folyamat keretében felül fogják vizsgálni, és szükség esetén kiegészítő uniós intézkedések és eszközök fogják biztosítani az uniós célérték teljesítését.

Az uniós szintű célérték elősegíti a megújuló energiába való beruházások folytatását, ami többek között azt jelenti, hogy 2030-ig a megújuló energia aránya a jelenlegi 21 %-os szintről legalább 45 %-ra nőne. A jelenlegi kerettel ellentétben az uniós célértéket nem EU-s jogszabályokkal alakítanák nemzeti célértékké, ami nagyobb rugalmasságot biztosítana a tagállamok számára ahhoz, hogy az üvegházhatású gázok csökkentésére irányuló célkitűzéseiket a leginkább költséghatékony módon, saját egyedi körülményeikkel, energiahordozó-összetételükkel és megújulóenergia-termelési kapacitásukkal összhangban határozhassák meg.

A Bizottság nem tartja megfelelőnek új célkitűzések meghatározását a megújuló energiákra és a közlekedési vagy egyéb alágazatokban használt tüzelőanyagok üvegházhatásúgáz-intenzitására vonatkozóan a 2020 utáni időszakra. A földhasználat közvetett megváltozásából

eredő kibocsátás csökkentési módjainak értékelése során egyértelművé vált, hogy az első generációs bioüzemanyagok korlátozott szerepet játszanak a közlekedési ágazat a széndioxid-kibocsátásának csökkentésében. A Bizottság már jelezte, hogy például az élelmiszer-alapú bioüzemanyagok nem részesülhetnek támogatásban 2020 után⁹. A közlekedési ágazatra jellemző kihívásoknak a 2030-ig tartó és azt követő időszakban való kezeléséhez számos egyéb megújuló üzemanyagra és a közlekedéspolitikai fehér könyvre épülő célirányos politikai intézkedésre van szükség. A szakpolitikai fejlesztésnek a közlekedési rendszer hatékonyságának javítására, az elektromos járművek továbbfejlesztése és bevezetése, a második és harmadik generációs bioüzemanyagokra és más alternatív, fenntartható üzemanyagokra kell összpontosítania egy átfogóbb és integráltabb megközelítés keretében. Mindez összhangban van az alternatív tüzelőanyagokra vonatkozó stratégiával¹⁰, és a fent bemutatott szempontokat a vonatkozó jogszabályoknak a 2020 utáni időszakra vonatkozó felülvizsgálata és módosítása során figyelembe kell venni.

A tagállamok számára biztosított fokozott rugalmassághoz a belső energiapiac kialakítására helyezett hangsúlynak kell társulnia. Ésszerűsíteni kell a különböző nemzeti támogatási rendszereket annak érdekében, hogy még inkább összhangba kerüljenek a belső piaccal, költséghatékonyabbak legyenek, és nagyobb jogbiztonságot nyújtsanak a beruházók számára. A megújuló energiákra vonatkozó európai célkitűzés megvalósítását a tagállamok által összeállított, a versenyképes, biztonságos és fenntartható energiára vonatkozó nemzeti terveken alapuló új irányítási keret biztosítaná (lásd később). Néhány tagállam már ambiciózus célokat tűzött ki a megújuló energiákkal kapcsolatban a 2030-ig tartó és azt követő időszakra, ezek a célkitűzések jelentős előrelépést fognak jelenteni az uniós cél teljesítésében. Minden tagállam egyértelmű kötelezettségvállalást tenne a megújuló energiával kapcsolatban, továbbá a megvalósítás módját is meghatározná, figyelembe véve a versenyjogi és az állami támogatásra vonatkozó szabályokat annak érdekében, hogy a piaci torzulások elkerülhetők legyenek és a 2.5. pont értelmében biztosítva legyen a költséghatékonyság.

Ugyanakkor az EU-nak és a tagállamoknak tovább kell fejleszteniük szakpolitikai kereteiket annak érdekében, hogy elősegítsék egy olyan energetikai infrastruktúrára való áttérést, amelyben több határon átnyúló összekapcsolódás, tározó és intelligens energiahálózat működik a rendszer biztonságos energiaellátásának és a megújuló forrásból származó energiák nagyobb arányának biztosítása érdekében.

Ez a megközelítés azt is jelenti, hogy a megújuló energiaforrásokról szóló irányelvet jelentős mértékben módosítani kell a 2020 utáni időszakra vonatkozóan annak érdekében, hogy az EU számára biztosítva legyenek a 2030-as uniós cél teljesítéséhez szükséges eszközök. Szintén szükség lesz a biomassza-politika továbbfejlesztésére annak érdekében, hogy a lehető leginkább megvalósítható legyen a biomassza erőforrás-hatékony felhasználása, melynek révén komoly és hitelesíthető üvegházhatásúgáz-megtakarításra van lehetőség, továbbá tisztességes versenyfeltételeket lehet kialakítani a biomassza-erőforrásoknak az építőiparban, a papír- és cellulóziparban, a biokémiai és energetikai ágazatban jellemző különféle felhasználási módjai között. Ennek magában kell foglalnia a fenntartható földhasználatot, az uniós erdészeti stratégiával összhangban lévő és fenntartható erdőgazdálkodást¹¹, valamint a bioüzemanyagok által a földhasználatra gyakorolt közvetett hatások kezelését is.

---

⁹ COM(2012) 595

¹⁰ COM(2013) 17

¹¹ COM(2013) 659

2.3. Energiahatékonyság

Az energiahatékonyság javítása kulcsszerepet játszik az EU éghajlat-változási és energiapolitikáját meghatározó valamennyi célkitűzés megvalósításában, melyek a következők: a versenyképesség fokozása, az ellátás biztonsága, fenntarthatóság és az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés. Az energiahatékonyság jelentőségében széles körben egyetértenek a politikai szereplők is. Az uniós energiahatékonysági célkitűzés nem kötelező érvényű, a fejlődést az uniós és nemzeti szintű konkrét szakpolitikai intézkedések biztosítják, melyek többek között a háztartási és ipari berendezésekre, a járművekre és az épületállományra vonatkoznak. Az energiahatékonysági irányelv átfogóbb megközelítést alkalmaz az uniós energiamegtakarítás kérdésében. Bár a nemzeti jogba való átültetés határideje 2014 júniusa (és még nem minden tagállam hajtotta végre ezt), a Tanács és az Európai Parlament 2014 közepére értékelést kért a témáról. Ez az értékelés a 2020-as cél irányában tett előrelépést fogja megvizsgálni. A jelenlegi előrejelzések szerint a célkitűzéshez képest 20 %-os elmaradásra lehet számítani. A felülvizsgálat után a Bizottság mérlegelni fogja, hogy szükség van-e az energiahatékonysági irányelv módosítására.

Bár majd ez a felülvizsgálat fogja meghatározni a jövőbeni energiamegtakarítási politika pontos céljait és az ezek megvalósításához szükséges intézkedéseket, emellett építeni fog az e közleményt alátámasztó elemzésre, valamint az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével és a megújuló energiával kapcsolatos célkitűzésekre is. Az energiamegtakarításnak ki kell egészítenie a megújuló energiák tagállami használatát, és részét kell képeznie az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentését célzó tagállami terveknek, amelyekben az energiahatékonyság javítását szolgáló nemzeti intézkedéseknek is helyet kell kapniuk. A Bizottság elemzése azt mutatja, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátásának 40 %-os csökkentéséhez megközelítőleg 25 %-kal kell növelni az energiamegtakarítás szintjét 2030-ra.

Egyes ágazatokban, például az ipari és közúti járművek esetében folytatni kell az utóbbi években véghezvitt fejlesztéseket, míg például a lakhatás, a közlekedés vagy az elektromos berendezések gyártása terén a jelenlegi lépések jelentős megerősítésére lesz szükség a kiaknázatlan lehetőségek miatt. Mindez nagyszabású beruházásokat igényel az építőipari ágazatban (ami a fenntartási költségek csökkenéséhez fog vezetni), továbbá olyan keretfeltételeket és tájékoztatást tesz szükségessé, amelyek az innovatív termékekre és szolgáltatásokra való áttérésre ösztönzik a fogyasztókat, valamint megfelelő pénzügyi eszközök kíván, amelyek biztosítják, hogy valamennyi energifogyasztó részesüljön a változások előnyeiből.

A nemzeti intézkedéseket az EU-nak továbbra is ambiciózus, uniós szintű szabványosítási munkával kell kiegészítenie az energiahatékonyság terén, érintve az elektromos készülékeket, berendezéseket, az épületeket és a járművekre vonatkozó CO₂-előírásokat. A belső piac méretgazdaságossági előnyeit kihasználva mindez az uniós gyártók hasznára válhat és segítheti őket technológiai vezető szerepük fenntartásában.

A felülvizsgálat azt is figyelembe fogja venni, hogy a gazdaságot és a gazdasági ágazatokat érintő, energiaintenzitással kapcsolatos fejlesztések vagy az abszolút energiamegtakarítás vagy a két megoldás kombinációja eredményez-e jobb referenciaértéket, amelyre aztán a 2030-as célkitűzést építeni lehet.

2.4. A kibocsátáskereskedelmi rendszer reformja

2012-ben a Bizottság jelentést tett közzé a szén-dioxid-piac működéséről, amelyben több lehetőséget is felvázolt a felhalmozott kibocsátásiegység-többlet problémájával kapcsolatban. Ez többlet a válság idején bekövetkező gazdasági visszaesés, a nemzetközi hitelek könnyű

hozzáférhetősége, és kisebb mértékben a más éghajlat- és energiapolitikákkal való kölcsönhatás miatt keletkezett. Emellett a Bizottság 2012-ben olyan javaslatot is előterjesztett, amely felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy 900 millió kibocsátási egység árverés útján történő értékesítését 2019–2020-ig elhalassza. Az Európai Parlament és a Tanács 2013 decemberében elfogadta ezt a javaslatot.

Bár ez jelentős előrelépésnek számít, további, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer reformját szolgáló intézkedések nélkül a strukturális többlet a 2020 utáni kereskedési időszakra is meg fog maradni (4. fázis), és ez várhatóan tovább fogja gyengíteni az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszernek az alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházások technológiailag semleges, költséghatékony és uniós szintű ösztönzőjeként betöltött szerepét. A Bizottság zöld könyvére reagálva az érdekelt felek egyetértettek abban, hogy továbbra is az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer maradjon az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés központi eszköze. Ahhoz, hogy az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer a lehető legalacsonyabb társadalmi ráfordítás mellett hatékonyan szolgálja az alacsony szén-dioxid-kibocsátású beruházások elősegítését, minél előbb döntést kell hozni és meg kell erősíteni az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszert. A Bizottság azon a véleményen van, hogy ennek eléréséhez a legjobb módszer egy piaci stabilitási tartalék létrehozása lenne a 4. fázis kezdetekor, 2021-ben. Ezzel a közleménnyel párhuzamosan jogszabályjavaslat előterjesztésére is sor került¹². A piaci stabilitási tartalék biztosítaná azt, hogy az árverésre bocsátott kibocsátási egységek mennyiségének lefelé vagy felfelé történő kiigazítása automatikusan végbemenjen, és mindez előre meghatározott szabályok alapján, oly módon történjen, ami fokozza a piaci megrázkódtatásokkal szembeni ellenállóképességet és a piaci stabilitást. A rendszer nem engedne teret a tartalékkezeléssel kapcsolatos mérlegelésnek. A tartalékot emellett hirtelen, átmeneti kínálatnövekedés esetén rugalmas eszközt kínálna a kibocsátási egységek rendelkezésre álló mennyiségének emelésére, ami ellensúlyozná a kibocsátás-áthelyezés kockázatának kitett iparágakra gyakorolt hatásokat.

Mivel a stabilizációs tartalék csak 2021-ben kezdené meg működését, szükség van olyan konkrét intézkedésekre, amelyek kezelni tudják a 2020-ban lehetségesen jelentkező kínálati csúcsot, mely a harmadik kereskedési időszak végén későbbre ütemezett kibocsátási egységek visszavételéből, valamint a két kereskedelmi időszak közötti átmenethez kapcsolódó egyéb hatásokból adódhatnak.

2.5. A verseny biztosítása az integrált piacokon

A villamos energia és a gáz belső energiapiacának megvalósítása továbbra is Bizottság legsürgetőbb feladatai közé tartozik. A versenyképes és integrált belső energiapiac biztosítja az energiapolitikai célkitűzések költséghatékony módon való eléréséhez szükséges környezetet és árjelzéseket.

A Bizottság nemrégiben iránymutatást fogadott el az állami beavatkozásokról a villamos energia piacán jelentkező versenytorzító hatások minimálisra csökkentése érdekében¹³. Az energiával és környezettel kapcsolatos állami támogatásokról szóló iránymutatásokat szintén fejleszteni kell annak érdekében, hogy olyan piacorientáltabb megközelítések kerüljenek előtérbe, amelyek tükrözik az energetikai technológiák változó költségeit és a belső piac egyre inkább fokozódó versenyképességét az árak vonatkozásában. Ezzel összhangban többek között az érett energetikai, akár megújuló energiákkal kapcsolatos technológiák támogatását teljes mértékben meg kell szüntetni a 2020 és 2030 közötti időszakban. Emellett azonban továbbra is folytatódni fog azon új és „éretlen” technológiák támogatása, amelyek

---

¹² COM(2014) 20

¹³ COM(2013) 7243

költséghatékony módon és jelentős mértékben képesek hozzájárulni a megújuló energiákkal kapcsolatos mennyiségi célkitűzéshez. A Bizottság jelenleg is konzultációt folytat a környezetvédelemnek és az energiának a 2020-ig tartó időszakban való állami támogatásáról szóló közösségi iránymutatásról¹⁴.

A belső piacnak köszönhető az, hogy az utóbbi öt évben a fosszilis tüzelőanyagokhoz kapcsolódó megnövekedett mögöttes költségekkel szemben a nagykereskedelmi energiaárakat (különösen a villamos energia esetében) folyamatosan ellenőrzés alatt lehetett tartani. Az egyre növekvő mennyiségben előállított szél- és a napenergia szintén lenyomta a nagykereskedelmi árakat azokban a régiókban, ahol magas a megújuló energiaforrások részesedése, emellett viszont hozzájárult a kiskereskedelmi piac magasabb áraihoz is, mivel a támogatási rendszerekkel kapcsolatos költségeket továbbhárították a fogyasztókra. Ezen túlmenően a kiskereskedelmi szegmenst még mindig magas piaci koncentráció és árszabályozás jellemzi a legtöbb tagállamban, ami gyakorlatilag korlátozza a versenyt és a fogyasztók választási lehetőségét is. A gáz- és a villamosenergia-elosztás egyaránt természetes monopóliumnak számít, ezért az ezekkel kapcsolatos koncessziókat megkülönböztetéstől mentes módon és piaci alapon kell odaítélni.

A magas szintű verseny megvalósítása a belső energiapiacra elengedhetetlen ahhoz, hogy a 2030-as határidőhöz igazodva valamennyi uniós energiapolitikai célkitűzés terén előrelépést lehessen elérni. Ez az egyik fő eszköze a nagykereskedelmi és háztartási energiaárak kordában tartásának. A teljes mértékben integrált és versenyképes energiapiac a mai kiadásokhoz képest 2030-ig 40–70 milliárd eurós megtakarítást eredményezhet. Ahhoz, hogy a fogyasztók teljes mértékben kihasználhassák a liberalizált energiapiac által kínált előnyöket, mind a villamos energia, mind a gáz kiskereskedelmi piacának dinamikusabbá és versenyképesebbé kell válnia. A fogyasztók számára lehetővé kell tenni, hogy teljes mértékben ellenőrizni tudják fogyasztási adataikat, hogy szabadon választhassanak energiaszolgáltatót, és hogy saját maguk állíthassanak elő fenntartható energiát. A Bizottság továbbra is ellenőrizni fogja a villamos energia és a gáz kis- és nagykereskedelmi piacának koncentrációját, valamint hatékony trösztellenes fellépést és összefonódás-ellenőrzést fog garantálni.

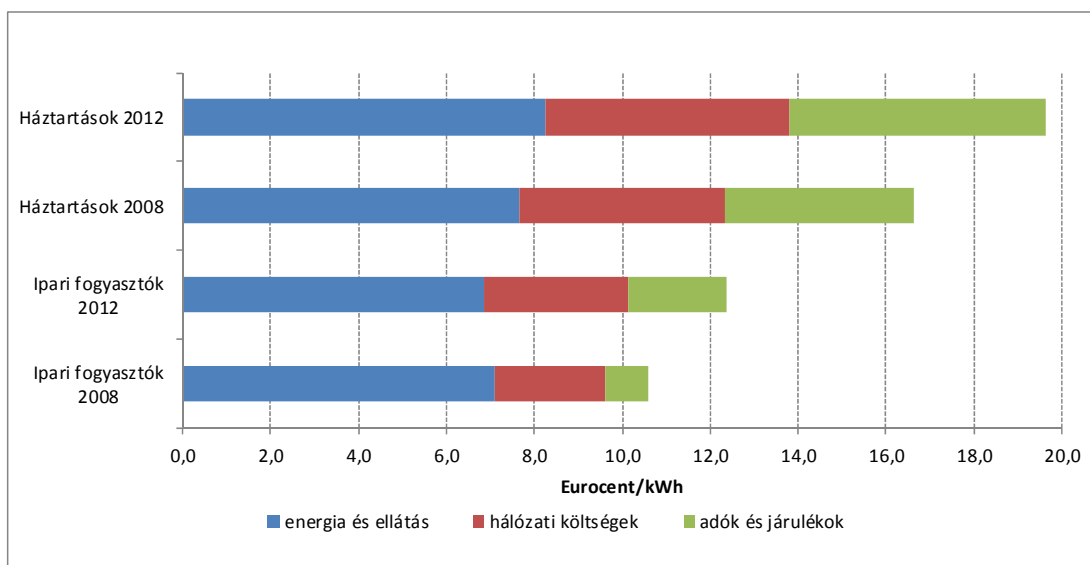
2. kitékintés: Változások az energia súlyozott kiskereskedelmi átlagárában az uniós lakossági és ipari fogyasztók szempontjából 2008–2012 között.

Az ipari fogyasztókra vonatkozó gáz- és villamosenergia-árak (az adókat és járulékokat is beleértve) 3,3, illetve 15 százalékkal nőttek 2008 és 2012 között, míg a háztartások azonos kiadásai 13,6, illetve 18 százalékkal emelkedtek.

¹⁴

http://ec.europa.eu/competition/consultations/2013_state_aid_environment/index_en.html

Az energiaárak és az árak összetevői 2008-2012 között

Forrás: Eurostat. A háztartások esetében az árak magukban foglalják az adókat, az ipari fogyasztók esetében viszont nem veszik figyelembe az általános forgalmi adót és az ágazattal kapcsolatos egyéb visszatérítendő adókat. Az ágazattal kapcsolatos egyéb adómentességek nem szerepelnek az adatokban (mivel nem álltak rendelkezésre).

Az adók és járulékok a háztartások által fizetett végső energiaárak 30 %-át teszik ki (a 2008-as 26 %-kal szemben), míg ugyanezen arány az ipari fogyasztók esetében körülbelül 18 %. Az EU súlyozott átlagát figyelembe véve az ipari fogyasztók energiaköltségeiben 127 %-kal nőtt az adók és járulékok aránya a vizsgált időszakban. (Bár konzisztens nemzeti adatok nem állnak rendelkezésre, számos tagállam jelentős adó- és járulékmertességet biztosít). A mögöttes energiaköltségek viszonylag állandóak maradtak, ez a tétel a háztartások és az ipari fogyasztók teljes energiaszámlájának körülbelül felét alkotta, míg a fennmaradó részt a mögöttes hálózati költségek tették ki.

A tagállamok között jelentős eltérés van az energiaárak különböző összetevői tekintetében, ami komoly kihívást jelent a belső energiapiac szempontjából. 2012-ben például a lakossági villamosenergia-árakban jelentkező adók és járulékok mértéke az 5 % és 56 % közötti sávban mozgott.

2.6. Versenyképes és megfizethető árú energia valamennyi fogyasztó számára

Az energia igen fontos szempont a tagállamok gazdaságának versenyképességét tekintve, mivel befolyásolja a termelés és a szolgáltatások költségeit, valamint a háztartások vásárlóerejét. Az utóbbi években nőtt az energiaár-különbség az EU és főbb gazdasági partnerei között. Az Egyesült Államokban ugyanis a rendelkezésre álló palagáz jelentősen csökkentette a földgáz, valamint a földgázból előállított villamos energia árát. Bár a Kínával, Koreával és más hasonló országokkal való összehasonlításban fennálló árkülönbségek nem növekedtek, továbbra is hátrányos helyzet jellemzi ezt a viszonyt. Ezek az energiaárbeli különbségek csökkenthetik a termelés és a beruházások szintjét, továbbá a kereskedelmi viszonyok globális eltolódásához vezethetnek, amennyiben az energiahatékonyság javítása nem ellensúlyozza őket.

Ez a kockázat különösen a magas energiaigényű és a nemzetközi verseny által érintett iparágakban jelentkezik. Ugyanakkor a kibocsátással és a hozzáadott értékkel összehasonlítva az EU gyárparának energiával kapcsolatos működési költségei alacsonyok. Ennek elsősorban

az az oka, hogy az ipari termelés alacsony energiatenzitással rendelkezik és a nagyobb hozzáadott értékkel rendelkező termékekre összpontosul. A feldolgozóipar ágazati az energiatenzitás folyamatos fejlesztésével reagáltak az energiaárak növekedésére, ezáltal viszonylag kedvező helyzetben tudtak maradni. 2005 óta azonban eltolódás történt az alacsonyabb energiaköltséggel rendelkező ágazatok irányába. Összehasonlítva az USA és az EU helyzetét azt látjuk, hogy míg az USA javított az energiakereskedelmi mérlegén, az EU-USA közötti árkereskedelmi mérleget, illetve a feldolgozóipar általános szerkezetét tekintve nem történt jelentős változás. Ez azonban nem jelenti azt, hogy az energiaárak növekvő különbségének következményei egyáltalán nem fognak jelentkezni, különösen ha az energiahatékonyság fejlesztésének üteme lelassul.

Az energiaárak és -költségek elemzése (amely e közleménnyel együtt jelenik meg¹⁵) azt mutatja, hogy az EU relatív versenyképességét közvetlenül kevésbé érintették a magasabb energiaárak és az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerrel összefüggő szén-dioxid-kibocsátási árak, mivel az energiahatékonyság javítása ellensúlyozta mindezt. Ez azonban nem minden ágazatra igaz azonos mértékben, és a közvetett hatások, például az energiaköltségek emelkedése befolyásolta a villamos energia intenzív felhasználóinak, többek között az alumíniumgyártóknak a helyzetét. Mindemellett a CO₂-kibocsátás-áthelyezés megakadályozását célzó jelenlegi politikák, például a kibocsátási egységek ingyenes kiosztása az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer keretén belül, is sikeresnek bizonyultak. Valamennyi jövőbeli forgatókönyv azt jelzi, hogy az energiaköltségek emelkedni fognak az Európai Unióban, nem utolsósorban az elavulóban lévő infrastruktúrák szükséges cseréje, a fosszilis tüzelőanyagok árait jellemző emelkedő tendenciák, az éghajlattal és energiával kapcsolatos jelenlegi politikák végrehajtása, valamint a magasabb szénárnak tulajdonítható hatások miatt.

Ezért célszerű fenntartani a meglévő szakpolitikai keretet azon ipari ágazatok tekintetében, amelyek a leginkább ki vannak téve a CO₂-kibocsátás-áthelyezés kockázatának a 3. kereskedelmi szakasz végéig. A Bizottság ezért a kibocsátásáthelyezés kockázatának kitett ágazatok listájának felülvizsgálatával kapcsolatban olyan határozattervezetet kíván benyújtani a vonatkozó szabályozási bizottságnak, amely fenntartaná a jelenlegi kritériumokat és feltevéseket. Ez biztosítaná a lista összeállításának változatlanságát. Mindaddig, amíg más jelentős gazdaságok nem tesznek hasonló mértékű erőfeszítéseket, ilyen politikákra (ideértve a kibocsátási egységek ingyenes kiosztási rendszerének továbbfejlesztését és célzottabbá tételét) 2020 után is szükség lesz annak érdekében, hogy biztosítani lehessen Európa nagy energiaigényű iparágainak versenyképességét. A Bizottság továbbra is nyomon fogja követni a meglévő kibocsátásáthelyezési szabályok és az e keret megvalósításához szükséges egyéb intézkedések alkalmazását, ezáltal figyelembe tudja majd venni az általános gazdasági körülményeket és az elért haladást a nemzetközi éghajlategyezmény tárgyalásain.

2.7. Az energiaellátás biztonságának előmozdítása

Az energiaellátás biztonságának fenntartása azt jelenti, hogy folyamatos és megfelelő mennyiségű ellátást kell biztosítani valamennyi forrásból minden fogyasztó számára. A fosszilis tüzelőanyagok tekintetében a Nemzetközi Energiaügynökség előrejelzése szerint az EU egyre inkább olajimportra fog szorulni: a ma körülbelül 80 %-os arány 2035-ig több mint 90 %-ra nőhet. Hasonlóképpen, a gázimporttól való függőség várhatóan 60 %-ról több mint 80%-ra fog emelkedni. Az energia iránti növekvő globális kereslet és az uniós energiapiacokat jellemző elégtelen verseny tartósan magas nyersanyagárakhoz vezetett. 2012-ben az európai olaj- és gázimport költsége több mint 400 milliárd eurót tett ki, ami az EU

¹⁵ COM(2014) 21; SWD(2014) 19; SWD(2014) 20.

GDP-jének mintegy 3,1 %-ának felel meg, szemben az 1990–2011 közötti időszakra jellemző megközelítőleg 180 milliárd eurós átlaggal. Ez növeli az Európai Unió kiszolgáltatottságát az energiaellátást és az energiaárakat érintő drasztikus változásokkal szemben.

Az Unió ellátásbiztonságát fokozni kívánó politikáknak hármas megközelítést kell alkalmazniuk. Először is, a csökkenő uniós kőolaj- és földgáztermelés a helyben rendelkezésre álló fenntartható energiaforrások további kiaknázását teszi szükségessé. Az energiaellátáshoz való e hozzájárulások származhatnak megújuló energiaforrásokból, a hazai hagyományos és nem hagyományos fosszilis tüzelőanyagok (elsősorban földgáz) tartalékaiból és nukleáris energiából is az adott tagállam energiaszerkezeti preferenciáitól függően, figyelembe véve az integrált piac és a torzítatlan verseny szempontjait. A hazai források kiaknázásának tekintettel kell lennie a jelenlegi uniós jogszabályokra és a nemzetközi kötelezettségvállalásokra, például a G20-ak által elfogadott, a fosszilis tüzelőanyagok támogatásának fokozatos megszüntetésével kapcsolatos vállalásra. A Bizottság e közleménnyel egy időben egy keretprogramot is kiad a palagáz veszélytelen és környezetvédelmi szempontból biztonságos felhasználásáról¹⁶.

Másodszor, a tagállamoknak együttesen kell cselekedniük annak érdekében, hogy diverzifikálni tudják az importált fosszilis tüzelőanyagok beszerzési országait és útvonalait. Az energiapiaci versenyt megerősítése érdekében nagyobb fokú liberalizációra és a belső energiapiac megvalósítására is szükség van, beleértve az energiaszállítási infrastruktúra és a határokon átnyúló rendszerösszekötők fejlesztését, mivel ez hatékonyabban tudja garantálni az ellátásbiztonságot, mint a nemzeti termelési kapacitás támogatása. Az energiaipari infrastruktúráról szóló rendelet szerinti közös érdekű projektek eredményeképp a legtöbb tagállamnak teljesítenie kell azt a 2002-ben elfogadott vállalást, miszerint a villamosenergia-összekapcsolási szintnek el kell érnie a beépített termelési kapacitás legalább 10 %-át.

Harmadszor, nagyobb erőfeszítésekre van szükség a gazdaság energiaintenzitásának költséghatékony javítása érdekében, amely az épületek, termékek és folyamatok jobb energiateljesítményének köszönhetően energiamegtakarítást eredményezhet. Az energiamegtakarítási politikák 2014-es felülvizsgálata pontosabban rá fog mutatni arra, hogy a jövőben ezen a területen milyen intézkedések és célkitűzések szükségesek.

3. A 2030-IG SZÓLÓ KERET EURÓPAI IRÁNYÍTÁSA

3.1 A versenyképes, biztonságos és fenntartható energiára vonatkozó nemzeti tervek

A tagállamok részére egyrészt rugalmasságot kell biztosítani ahhoz, hogy nemzeti energiaszerkezetük és preferenciáik alapján kiválaszthassák a számukra legalkalmasabb politikákat, ennek a rugalmasságnak azonban összhangban kell lennie a fokozódó piaci integrációval, az erősödő versennyel és a uniós szintű éghajlat- és energiaügyi célkitűzések teljesítésével.

A Bizottság úgy véli, hogy a megújuló energiával, az energiahatékonysággal és az üvegházhatású gázok kibocsátásával kapcsolatos, jelenleg különálló jelentéstételi folyamatokat egyszerűsíteni és ésszerűsíteni kell a 2020 utáni időszakban, továbbá egységes irányítási folyamatot kell létrehozni a tagállamok körében. A vonatkozó célkitűzések teljesítését az uniós fellépés és a tagállamok versenyképes, biztonságos és fenntartható energiára vonatkozó terveiben meghatározott nemzeti intézkedések együttesen biztosítanak, mindez pedig lehetővé tenné a következőket:

¹⁶ COM(2014) 23, C(2014) 267.

- az EU éghajlatváltozással és energiával kapcsolatos politikai célkitűzéseinek teljesítése;
- nagyobb összhang a tagállami megközelítések között;
- a további piaci integráció és verseny elősegítése;
- biztonságos körülmények megteremtése a beruházók számára a 2020 utáni időszakra.

A terveknek olyan egyértelmű megközelítést kell meghatározniuk, amely révén teljesíthetők az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatok üvegházhatásúgáz-kibocsátásának csökkentésére, a megújuló energiákra, az energiamegtakarításra, az energiabiztonságra, a kutatásra és innovációra, és egyéb fontos szempontokra, például a nukleáris energiára, palagázra, illetve a szén-dioxid-leválasztás és -tárolásra vonatkozó hazai célkitűzések. A kifejezett céloknak a következőknek kell lenniük: nagyobb beruházói biztonság és átláthatóság elérése, a koherencia, az uniós koordináció és felügyelet erősítése – többek között a nemzeti terveknek az uniós éghajlat- és energiaügyi célkitűzésekkel összehasonlított értékelése –, valamint a belső energiapiacra és az állami támogatásokról szóló iránymutatás céljainak megvalósítása terén való előrelépés. Világos irányítási struktúrát kell kialakítani egy többlépcsős folyamat segítségével, amelyet a Bizottság irányít a tagállami terveknek a közös érdekű kérdések szempontjából való értékelése és adott esetben a további ajánlások megfogalmazása érdekében.

E folyamat a következő három lépésből épülhet fel:

1. lépés: A Bizottság részletes iránymutatást dolgozna ki az új irányítási folyamatra és a nemzeti tervek konkrét tartalmára vonatkozóan.

Fontos meghatározni a tervek alkalmazási körét és céljait, valamint azon keretfeltételeket, amelyekben belül működniük kell. Tartalmi szempontból a terveknek le kell fedniük a versenyképes, biztonságos és fenntartható energiarendszer fontos szempontjait, továbbá bizonyítaniuk kell, hogy hozzá tudnak járulni az éghajlatváltozással és az energiával kapcsolatos uniós szintű célkitűzések megvalósításához. A tervekben különösen azt kell meghatározni, hogy az adott tagállam hogyan kívánja elérni az üvegházhatású gázok kibocsátásának szükséges csökkentését, valamint meg kell adni tagállam által a jelenlegi uniós jogszabályok és politikák figyelembevételével 2030-ra kitűzött megújuló energiával és energiamegtakarítással kapcsolatos célmennyiségeket. Ezenkívül a tervekben be kell mutatni a nemzeti energiaszerkezetet befolyásoló politikákat, így például a következőkkel kapcsolatos intézkedéseket: új nukleáris kapacitások, a szén-dioxid elkülönítése és tárolása, az alacsonyabb szén-dioxid-kibocsátású tüzelőanyagokra való áttérés, a helyben rendelkezésre álló energiaforrások fejlesztése, többek között az új rendszerösszekötőkre vonatkozó infrastrukturális tervek, a közvetlen vagy közvetett hatással bíró nemzeti adó- és támogatási rendszerek, az intelligens energiarendszerek bővítése stb.

2. lépés: A tagállami tervek elkészítése egy több szakaszból álló folyamat során.

A szomszédos országokkal való konzultációnak fontos szerepet kell játszania a tervek kidolgozásában. Emellett erősíteni kell a regionális megközelítéseket is (például a regionális villamosenergia-csoportokra alapozva), mivel ezek a megújuló energiák alkalmazásával, a piaci kiegyensúlyozó eszközökkel, a termelés megfelelőségével és rendszerösszekötők kiépítésével kapcsolatos közös döntések révén hozzájárulnak a további piaci integrációhoz. A tagállamok közötti együttműködés a befektetések költséghatékonyságát és a hálózati stabilitást szintén javítani fogja.

3. lépés: A tagállami tervek és kötelezettségvállalások értékelése.

Harmadik lépésként a Bizottság felül fogja vizsgálni a nemzeti terveket, és értékelni fogja, hogy az egyes tagállami fellépések és kötelezettségvállalások elegendőek-e az Unió éghajlat-változási és energiaügyi célkitűzéseinek eléréséhez. Amennyiben a Bizottság nem találja megfelelőnek a tervet, egy mélyrehatóbb, ismétlődő folyamat venné kezdetét az érintett tagállamok közreműködésével, amelynek célja a terv tartalmának továbbfejlesztése.

A Bizottság általánosságban úgy véli, hogy a nemzeti terveknek jóval 2020 előtt működőképesnek kell lenniük annak érdekében, hogy megfelelő iránymutatást tudjanak nyújtani a 2020 és 2030 közötti időszakra a tagállami intézkedések tekintetében és ösztönözni tudják a beruházásokat. A nemzeti terveket legalább évente egyszer frissíteni kellene a 2030-ig tartó időszakban, hogy figyelembe lehessen venni a változó körülményeket, eközben azonban tekintettel kell lenni a beruházók jogos elvárásaira is.

Bár ezen irányítási folyamat és az európai szemeszter keretében bejelentett nemzeti politikák egyértelmű össze fognak kapcsolódni és ki fogják egészíteni egymást, a Bizottság úgy véli, hogy a két folyamatot kiegészítő jellegük ellenére is külön kell kezelni, tekintettel arra, hogy az energia- és éghajlatügyi kérdések más szerepet kapnak bennük, továbbá a két folyamat különböző időtávon zajlik le. Az irányítási struktúrát szükség esetén egy későbbi időpontban jogszabályban kell rögzíteni, amennyiben a tervezett együttműködési megközelítés nem működik hatékonyan. A Bizottsági az irányítási struktúrára vonatkozó javaslatait ki az Európai Parlament, a tagállamok és az érdekelt felek véleményének figyelembevételével fogja kidolgozni.

3.2. A versenyképes, biztonságos és fenntartható energiával kapcsolatos mutatók és célkitűzések

Bár a megújuló energiaforrások növekvő aránya és a hatékonyabb energiarendszer hozzájárulnak majd a versenyképességhez és az ellátásbiztonsághoz (amellett, hogy az üvegházhatású gázok és a szennyezőanyagok kibocsátására is pozitív hatással lesznek), ez a két tényező önmagában nem elegendő annak biztosítására, hogy minden szempontból megfelelő előrelépést érjünk el a 2030-ra kitűzött célok terén. Az előrelépés értékeléséhez rendszeres nyomon követésre van szükség, és ki kell dolgozni azokat a főbb mutatókat, amelyek információkat nyújtanak a jövőbeni szakpolitikai beavatkozások számára. E mutatók közé tartozik többek között:

- az EU és fő kereskedelmi partnerei közötti árkülönbségek, az energiaárakról és - költségekről szóló jelentésre alapozva;
- az energiainport diverzifikációja és a helyben rendelkezésre álló energiaforrások aránya az energiafogyasztásban a 2030-ig tartó időszakban;
- az intelligens energiahálózatok és a tagállamok közötti rendszerösszekötők alkalmazása, különösen azon tagállamok vonatkozásában, amelyek a legtávolabb vannak azon korábban meghatározott célkitűzéstől, miszerint a tagállamok villamosenergia-összekapcsolási szintjének el kell érnie a beépített termelési kapacitás legalább 10 %-át;
- az energiapiacok EU-n belüli összekapcsolása, a gáz- és villamosenergia-piac uniós szabályozás által megvalósított liberalizációjára építve;
- verseny és piaci koncentráció az energiapiacon nemzeti szinten és azokban a régiókban, amelyekben a nagykereskedelem szintjén működik a piac-összekapcsolás;
- technológiai innováció (K + F kiadások, uniós szabadalmak, versenyhelyzet a technológiák terén, összehasonlításban harmadik országokkal).

E mutatók tekintetében a Bizottság időszakos jelentéseket fog összeállítani, és adott esetben kapcsolódó intézkedéseket fogantat.

4. A FŐBB KIEGÉSZÍTŐ POLITIKÁK

4.1. Közlekedés

A közlekedéspolitikai fehér könyv¹⁷ azt a célt tűzte ki, hogy a közlekedési ágazat által kibocsátott üvegházhatású gázok mennyisége 2050-re 60 %-kal csökkenjen az 1990-es szinthez képest, illetve 2030-ra 20 %-kal csökkenjen a 2008-as kibocsátásokhoz képest. Az üvegházhatású gázok kibocsátása 33 %-kal nőtt az 1990 és 2007 közötti időszakban, azóta azonban csökkenésnek indult a magas olajárak, a személygépjárművek fokozódó hatékonysága és a mobilitás lassuló növekedése következtében. Ez a tendencia várhatóan tovább folytatódik 2020-ig, azután viszont nagyobb erőfeszítésekre lesz szükség a fehér könyvben megfogalmazott célok eléréséhez.

A közlekedésből származó kibocsátások további csökkentéséhez a teljes közlekedési rendszer fokozatos átalakítására lesz szükség, amely magában foglalja a szállítási módok fokozottabb integrációját, a nem közúti közlekedés adta lehetőségek nagyobb mérvű kiaknázását, a forgalom irányításának intelligens közlekedési rendszerek segítségével történő javítását, valamint az új meghajtási és navigációs technológiák, illetve alternatív tüzelőanyagok nagymértékű innovációját és alkalmazását. Mindezt modern és következetes infrastruktúra-tervezésnek és az infrastruktúra-használat tudatosabb árazásának kell kiegészítenie. A tagállamoknak fontolóra kell venniük, hogyan tud hozzájárulni a tüzelőanyagok és gépjárművek adóztatása az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentéséhez a közlekedési ágazatban, figyelembe véve a Bizottságnak az energiatermékek adóztatásáról szóló javaslatait¹⁸.

Nemzetközi szinten az EU-nak tevékenyen részt kell vennie a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet tevékenységében azzal a céllal, hogy 2016-ig egy globális piaci alapú mechanizmus jöjjön létre a légi közlekedési ágazatban, amely 2020-tól kezdené meg működését. A tengeri kibocsátások tekintetében a Bizottság végre fogja hajtani arra irányuló stratégiáját, hogy bevonja az ágazatot az üvegházhatásúgáz-kibocsátás csökkentésére vonatkozó uniós politikák hatálya alá¹⁹, és együtt fog működni a Nemzetközi Tengerészeti Szervezettel annak érdekében, hogy globális megközelítést lehessen kidolgozni a szükséges kibocsátáscsökkentés elérését szolgáló legmegfelelőbb intézkedésekre vonatkozóan.

4.2. Mezőgazdaság és földhasználat

A mezőgazdaság, a földhasználat-megváltoztatás és az erdőgazdálkodás többféle célt szolgálnak, például az élelmiszer-, takarmány-, nyersanyag- és energiatermelést, ezzel egyben hozzájárulva a környezeti minőség javításához, valamint az éghajlatváltozás hatásainak enyhítéséhez és az azokhoz való alkalmazkodáshoz. Az ágazat egészében véve egyszerre kibocsátója és eltávolítója a légkörben lévő üvegházhatású gázoknak. A kibocsátások például az állattenyésztésből és a műtrágyák használatából erednek, míg a legelőgazdálkodás és az agrár-erdészeti intézkedések csökkentik a légkör CO₂-tartalmát.

Jelenleg az ilyen kibocsátással és eltávolítással az uniós éghajlat-változási politika különböző területei foglalkoznak. A mezőgazdaság nem CO₂-kibocsátásai a vállaláselosztási határozat hatálya alá tartoznak, míg a földhasználatból és erdőgazdálkodásból származó CO₂-

---

¹⁷ COM(2011) 144

¹⁸ COM(2011) 169

¹⁹ COM(2013) 479.

kibocsátásra és -eltávolításra nem az EU belső csökkentési célkitűzései, hanem nemzetközi kötelezettségvállalások vonatkoznak. Ahhoz, hogy minden ágazat költséghatékony módon hozzájáruljon az éghajlatváltozás csökkentésére irányuló erőfeszítésekhez, a mezőgazdaságot, a földhasználatot, a földhasználat-megváltoztatást és az erdőgazdálkodást be kell vonni az üvegházhatású gázok csökkentésére vonatkozó 2030-as célkitűzés teljesítésébe. Az éghajlatváltozás csökkentésével kapcsolatos lehetőségek értékeléséhez és a legmegfelelőbb politikai megközelítés meghatározásához további elemzésre van szükség, mivel a megközelítés alapulhat például egy jövőbeli, az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszeren kívüli ágazatok kibocsátását szabályozó vállaláselosztási határozaton vagy egy külön pillérre, esetleg e két eszköz kombinációján is. A kapcsolódó szakpolitikai intézkedéseknek építeniük kell a közös mezőgazdasági politika „zöldebbé” tételéből származó tapasztalatokra, továbbá biztosítaniuk kell az egyéb uniós politikákkal való összhangot is.

4.3. Szén-dioxid-leválasztás és -tárolás

Az EU magas energiaintenzitású és szén-dioxid-kibocsátású iparágainak jelentősen csökkenteniük kell üvegházhatásúgáz-kibocsátásukat annak érdekében, hogy megfeleljenek a hosszú távú uniós üvegházhatásúgáz-célkitűzésnek. A hatékonyság elméleti határértékeinek elérése és az egyes ágazatok folyamataihoz kapcsolódó elkerülhetetlen kibocsátás miatt hosszú távon a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás lehet az egyetlen megoldás az ipari folyamatok közvetlen kibocsátásának nagymértékű csökkentésére. A fokozott kutatás-fejlesztési erőfeszítések és a szén-dioxid-leválasztási és -tárolási technológia kereskedelmi demonstrációja ezért alapvető fontosságúak lesznek a következő évtizedben ahhoz, hogy a 2030-ig tartó időszakban alkalmazni lehessen a technológiát. Az EU-nak támogató keretszabályozást kell biztosítania az aukciós bevételek fenntartása és megerősítése révén.

Az energiatermelő ágazatban a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás kulcsfontosságú lehet a fosszilis tüzelőanyagokra épülő termelés szempontjából, mivel alapterhelési és kiegyensúlyozó kapacitást is képes nyújtani az ingadozó megújuló energiákat egyre nagyobb arányban használó villamosenergia-rendszerek számára. A fosszilis tartalékokkal vagy energiaszerkezetükben nagy arányú fosszilis összetevővel rendelkező tagállamoknak támogatniuk kell a szén-dioxid-leválasztást és -tárolást a kereskedelmi bevezetés előtti időszakban annak érdekében, hogy csökkenteni lehessen a költségeket és a következő évtized közepére meg lehessen valósítani a kereskedelmi alkalmazást. Ennek le kell fednie a CO₂ tárolására és szállítására alkalmas infrastruktúra kialakítását, amely uniós támogatásban is részesülhetne például az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz vagy az annak helyébe lépő eszközök révén.

4.4. Innováció és pénzügyek

A 2020-as keret alapján az európai stratégiai energiatechnológiai terv (a SET-terv) EU-szerte növelte a kutatás-fejlesztési beruházások mértékét, amelyek értéke így évi 3,2 milliárd euróról 5,4 milliárd euróra emelkedett, emellett pedig a terv egységes, integrált ütemtervet és útmutatást kínált a jövőbeli beruházásokhoz. A 2014–2020-as időszakban az Unió még inkább erősíteni fogja az energiához és éghajlathoz kapcsolódó kutatás-fejlesztésbe való beruházások támogatását, az új uniós kutatási és innovációs program, a Horizont 2020 keretében pedig közel 6 milliárd eurót szánanak az energiahatékonysággal, a biztonságos, tiszta és alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiákkal, valamint az intelligens városokkal és településekkel kapcsolatos célokra. Nagyobb mértékű források állnak majd a pénzügyi eszközök, a köz- és magánszféra közötti partnerségek és a kkv-kal kapcsolatos projektek rendelkezésére is.

Mindemellett az EU-nak további erőfeszítéseket kell tennie a kutatási és innovációs politikák terén a 2020 utáni éghajlat- és energiapolitikai keret támogatása érdekében. A jelenlegi SET-

terv keretében elért előrelépésre építve mihamarabb meg kell kezdeni az ezen erőfeszítéseket leginkább elősegítő módszerek és kiemelt feladatok meghatározását. Különös figyelmet kell szentelni az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák (megújuló energiák, energiahatékonysággal kapcsolatos technológiák és a számos ágazatot érintő alacsony szén-dioxid-kibocsátású ipari folyamatok) fokozódó költségsökkenésének és piaci elterjedésének. E tekintetben a nagyléptékű demonstrációs projektekbe való beruházások fokozására, az innovatív technológiák iránti kereslet felpörgetésére és az egységes piacon működő megfelelő szabályozási keretekre kell összpontosítani. Mindez azért fontos, mert az adatok azt mutatják, hogy az új energiaipari technológiák meghonosodásával akár 30–80 %-os költségsökkenés is elérhető.

A fent vázolt intézkedések magukban foglalhatják az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszer révén rendelkezésre álló bevételeknek az alacsony szén-dioxid-kibocsátású demonstrációs projektek (többek között a megújuló energiák és az energiahatékonyság) finanszírozására való felhasználását, valamint az Európai Beruházási Bankon keresztül a magánberuházások nagyobb mértékű áttételes támogatását. Az egyes iparágak által kidolgozott, az alacsony szén-dioxid-kibocsátásra vonatkozó ütemtervek egyértelműen azt mutatták, hogy szükség van az innovatív, alacsony szén-dioxid-kibocsátású ipari eljárások, valamint az új, alacsony szén-dioxid-kibocsátással és magas hozzáadott értékkel rendelkező termékek fejlesztésére és nagyléptékű demonstrációjára. Ezért összhangban az uniós innovációs és ipari politikákkal, meg fogják vizsgálni a NER300 rendszer kiterjesztésére vonatkozó elképzelést abból a szempontból, hogy hogyan tudja az uniós kibocsátáskereskedelmi rendszerből származó bevételeket az innovatív és alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiáknak az iparban és az energiatermelési ágazatban való demonstrációja felé irányítani. Az aukciós bevételek egy részét szintén fel lehetne használni az üvegházhatásúgáz-kibocsátás mérséklésére irányuló intézkedések további ösztönzésére, például a megújuló energiákkal kapcsolatos nemzeti ösztönzőrendszerek konvergenciájának és összhangjának áttételes finanszírozására, a rendszerösszekötők kiterjesztésére, az intelligens hálózatok alkalmazására, azokra a tagállamokra összpontosítva, melyek alacsonyabb beruházási kapacitással rendelkeznek.

Egyértelmű, hogy az újonnan elfogadott, a megújuló energiára és az energiahatékonyság minimális szintjének javítására vonatkozó uniós programok komoly lehetőségeket kínálnak a tagállamok számára. A 2014–2020 közötti időszakban az uniós finanszírozás az európai strukturális és beruházási alapok keretében áll rendelkezésre, melyekben legalább 23 milliárd eurót különítettek el az „alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés” elnevezésű tematikus célkitűzésre. Ezzel jelentősen emelkedik a megújuló energiák széles körű elterjedésére, az energiahatékonyságra, az alacsony szén-dioxid-kibocsátású városi közlekedésre és intelligens hálózati megoldásokra fordított uniós támogatás. A korábbinál jóval nagyobb figyelmet kell fordítani az új pénzügyi eszközök strukturálására és alkalmazására (vagy a meglévő eszközök feltökésítésére), mivel mindez elősegíti a beruházói bizalom növelését, így a közfinanszírozás hatékonyabb ösztönző erőt jelenthet a magántőke számára.

Ugyanakkor meg kell kezdeni annak felmérését, hogy milyen eszközök lesznek szükségesek a 2020 utáni időszakban annak érdekében, hogy választ tudjunk adni az éghajlatváltozással és az energiával kapcsolatos problémákra, többek között a 2.1. pontban ismertetett, tagállamonként eltérő költségvonzatok kérdéseire. Fontos továbbá a pénzügyi tervezés kialakítása, valamint a kkv-k finanszírozáshoz való hozzáféréseinek megkönnyítése is. Ezen eszközöknek lehetővé kell tenniük, hogy a regionális és helyi hatóságok is beruházhassanak az alacsony szén-dioxid-kibocsátású lehetőségekbe és kiaknázhassák azokat – ehhez mintául szolgálhat az Unió jelenlegi, intelligens városokkal kapcsolatos kezdeményezése, amely

támogatja a városokat és a régiókat abban, hogy a fenntartható energiahasználat és -termelés révén ambiciózus és úttörő intézkedéseket hozzanak annak érdekében, hogy az üvegházhatású gázok kibocsátása 2020-ra 40 %-kal csökkenjen²⁰.

5. NEMZETKÖZI ÖSSZEFÜGGÉSEK

A 2030-ra vonatkozó új keretnek figyelembe kell vennie a jelenlegi nemzetközi helyzetet és a várható fejleményeket is. Az energiapiac jelenleg mélyreható változásokon megy át. Egyértelmű, hogy a 2030-ig tartó időszakban világszerte emelkedni fog az energia iránti kereslet világszerte, különösen Ázsiában, emellett számítani lehet Kína, India és a hasonló országok szénhidrogénimportjának jelentős növekedésére is. Az emelkedő energiaigényt várhatóan részben kielégítik a technológiai fejlődésnek köszönhető új források (a nyílt tengeri és a szénhidrogén-kinyerés fokozását célzó technikák, valamint a nem szokványos források), továbbá a termelés és a kereskedelmi útvonalak ehhez kapcsolódó földrajzi diverzifikációja (különösen a cseppfolyósított földgáz esetében). Az energiakereskedelmet és az energiaárakat érzékenyen érintik ezek a fejlemények, melyek a nagy importfüggőség miatt az EU-ra is hatással lesznek. Az energiakereskedelem globalizációja és a nemzetközi szereplők sokfélesége ugyanakkor az egész világon új lendületet ad a szabályokon alapuló energiaügyi irányítás újfajta megközelítésének.

Az Unió nemzetközi partnerei által az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése érdekében végrehajtott lépések vegyes képet mutatnak. A „alulról felfelé építkező” koppenhágai–cancúni kötelezettségvállalási folyamat jelentős, bár nem megfelelő előrelépést jelentett egy inkluzívabb rendszer irányába – e folyamat keretében Kína, India, Brazília, az Egyesült Államok, az EU és több mint 100 ország (melyek a globális kibocsátások több mint 80 %-át adják) vállalt közös kötelezettséget valamely konkrét éghajlat-politika végrehajtására. Általánosságban azonban az éghajlatváltozás elleni fellépést a széttagoltság és bizonyos gazdasági feltételekhez való alkalmazkodás jellemzi. A fejlett országok közül 38, többek között az Unió, a tagállamok és Izland tett jogilag kötelező erejű kibocsátási kötelezettségvállalást a Kiotói Jegyzőkönyv második időszakának keretében, amely átlagosan legalább 18 %-os csökkentést jelent az 1990-es szinthez képest. Bár ez meghaladja az első időszakban tett kötelezettségvállalások mértékét, Japán, Új-Zéland és az Orosz Föderáció nem vállalt újabb kötelezettségeket.

3. kitekintés: Nemzetközi előrelépés az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése terén.

2012-ben a globális szén-dioxid-kibocsátás 1,1 %-kal nőtt, azonban figyelembe kell venni, hogy ez az arány alacsonyabb volt, mint az elmúlt évtizedbe jellemző átlagos éves 2,9 %-os növekedés. A legnagyobb CO₂-kibocsátók jelenleg Kína (a globális kibocsátás 29 %-a), az Egyesült Államok (16 %), az EU (11 %), India (6 %), az Orosz Föderáció (5 %) és Japán (3,8 %).

1990 óta Kína CO₂-kibocsátása nagymértékben, 290 %-kal nőtt, a 2005-ös szinthez képest pedig körülbelül 70 % a növekedés mértéke. Jelenleg az egy főre jutó kínai kibocsátás körülbelül megegyezik az uniós szinttel, ami 7 tonnát jelent.

2012-ben az USA CO₂-kibocsátása 4 %-kal csökkent, 2005 óta ez több mint 12 %-os csökkenést jelent. Az egy főre jutó kibocsátás azonban meglehetősen magas, 2012-ben 16,4 tonnát tett ki. A kibocsátások jelentős csökkenése nagyrészt a belföldi palagáz-

²⁰

<http://setis.ec.europa.eu/set-plan-implementation/technology-roadmaps/european-initiative-smart-cities>

kitermelésnek köszönhető, ami helyettesíteni tudja a szenet az energiatermelésben.

Az Indiából származó kibocsátások 6,8 %-kal nőttek 2012-ben, ez 53 %-os növekedésnek felel meg 2005 és 2012 között, illetve 200 %-os növekedésnek 1990 óta, bár az egy főre jutó kibocsátás mértéke még mindig sokkal alacsonyabb, mint az Európai Unióban: nem éri el a 2 tonnát.

Japán kibocsátása változatlan maradt a 2005–2012 közötti időszakban, de a 1990 óta eltelt időt nézve növekedett és emelkedő tendenciát mutat. A közelmúltban Japán nagymértékben visszafogta az üvegházhatású gázok kibocsátásának 2020-ig történő csökkentésére vonatkozó terveit, ami a fukusimai nukleáris balesetet követő energiapolitikai felülvizsgálat eredménye. Ugyanez vonatkozik Ausztráliára és Kanadára is.

Az EU mellett jelenleg Kína a legnagyobb beruházó a megújuló energiák terén, és több regionális kibocsátáskereskedelmi rendszert hozott létre, amelyek lefedik a legnagyobb gazdasági régiókat, és amelyek a helyi levegőszennyezés és az energiabiztonság elsődleges szempontjait figyelembe vevő nemzeti rendszer kidolgozását szolgálják. Az Egyesült Államok az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére vonatkozó célkitűzésével összhangban, miszerint 2020-ra 17 %-os csökkenést kell elérnie a 2005-ös szinthez képest, csökkentette üvegházhatásúgáz-kibocsátásait, amit nemcsak a szénről gázra történő átállás, hanem a gépkocsikra vonatkozó CO₂-szabványok megerősítése, a megújuló energia fokozott felhasználása, valamint az új technológiákba és az innovációba aktívan beruházó magánszektor is elősegített. Brazília az erdőirtás megállításával nagy előrelépést tett. Bár az EU jelenleg globális vezető szerepet tölt be az alacsony szén-dioxid-kibocsátású technológiák terén, más jelentős és gyorsan növekvő gazdaságok is kiemelt stratégiai célként kezelik az ezen új piacokon való versenyt. Az éghajlatváltozással és az energiával kapcsolatos új célkitűzések segítségével Európa megőrizheti lépéselőnyét a gyorsan növekvő globális piacokon.

Összességében továbbra is jelentős különbség van a tervezett csökkentési intézkedések és azon erőfeszítések között, amelyek szükségesek lennének a globális hőmérséklet-növekedés 2°C²¹ alatt tartásához. Ezért az ENSZ Éghajlat-változási Keretegyezményét aláíró felek 2011-ben elindítottak egy folyamatot annak érdekében, hogy 2015 decemberében Párizsban olyan új nemzetközi megállapodást lehessen kötni, amely minden félre alkalmazandó lenne és a 2020 utáni időszakra vonatkozna. A feleknek készen kell állniuk arra, hogy hozzájárulásaikat 2015 első negyedévéig megtegyék, elegendő időt hagyva ezzel a tárgyalásokra és annak értékelésére, hogy a kitűzött cél, a globális hőmérséklet-növekedésértékelés 2°C alatt tartása megvalósulhat-e. Az Uniónak készen kell állnia arra, hogy részt vegyen e folyamatban és további ambiciózus vállalásokat tegyen az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentése, valamint a megújuló energiák és az energiahatékonyság támogatása terén. Mindez saját érdekünk, de emellett nemzetközi partnereinket is arra kell ösztönöznünk, hogy tegyenek hasonló erőfeszítéseket az éghajlatváltozás elleni globális küzdelem sikere érdekében. A nemzetközi fellépés fokozása emellett az európai uniós ipari bázis hosszú távú versenyképességének fenntartásához is hozzájárulna.

6. A KÖVETKEZŐ LÉPÉSEK

A Bizottság véleménye szerint a 2030-ra vonatkozó új energiaügyi és éghajlat-változási keretnek a következőket kell tartalmaznia: az üvegházhatású gázok csökkentésére vonatkozó uniós célértéket, amely a kötelező erejű nemzeti célértékek formájában igazságosan oszlik

²¹ Az ENSZ Környezetvédelmi Programja (UNEP): A kibocsátási szakadékról szóló 2013. évi jelentés.

meg a tagállamok között; a kibocsátáskereskedelmi rendszer reformját; uniós szintű célkitűzést a megújuló energiaforrások arányára, és egy új európai irányítási folyamatot az energiaügyi és az éghajlat-változási politikák tekintetében, amely a versenyképes, biztonságos és fenntartható energiára vonatkozó tagállami tervekre épülne. Az energiahatékonyság továbbra is jelentős szerepet fog játszani az uniós éghajlat- és energiapolitikai célkitűzések teljesítésében, és egy 2014 későbbi időszakában tervezett felülvizsgálat tárgya is lesz.

A Bizottság felkéri a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy 2014 végére állapotodjanak meg az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésére vonatkozó, 2015 elejéig rögzítendő 40 %-os uniós kötelezettségvállalásról, amely részét képezi a 2015 decemberére tervezett párizsi egyezménynek. Az Uniónak arra is fel kell készülnie, hogy pozitívan tudjon hozzájárulni az ENSZ főtitkára által szervezett 2014. szeptemberi csúcstalálkozóhoz.

A Bizottság továbbá arra is felkéri a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy támogassák az EU-ban felhasznált energia megújuló forrásokból való arányának 2030-ig legalább 27 %-ra való emelésére vonatkozó uniós szintű célkitűzést, amelynek teljesítésére a maguk a tagállamok által vállalt egyértelmű kötelezettségek révén, uniós szintű végrehajtási mechanizmusok és mutatók segítségével kerül majd sor.

A Bizottság emellett felkéri a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy támogassák a Bizottságnak az éghajlattal és energiával kapcsolatos jövőbeli politikákra vonatkozó megközelítését, valamint az éghajlatváltozás és az energiapolitika terén kitűzött célok megvalósítására szolgáló, egyszerűsített, de hatékony irányítási rendszerre tett javaslatát.